

Ett fiktivt fönster mot världen

Anna Pettersson, Fredrik Roste, My Westergren Tammi nadel

Under 2012 och 2013 har vi, en grupp gymnasielärare i svenska på Globala gymnasiet, inom ramarna för vårt FoU-projekt, tillsammans med våra handledare arbetat för att utveckla elevernas läsning av icke-västerländsk litteratur.

Att läsa en icke-västerländsk roman har enligt vår samlade erfarenhet visat sig vara en komplex uppgift för eleverna och vissa problem uppstår som inte visar sig på samma sätt vid läsning av västerländsk litteratur. Eleverna lägger ofta sin i andra sammanhang dokumenterade kritiska förmåga åt sidan och uppvisar total tilltro till författaren. Med andra ord läser de texten som en dokumentär skildring (användandet av faktiva lässtrategier) och missar därmed både mer kritiska infallsvinklar, läser inte som i andra fall mellan raderna och har svårt att göra mer litterära tolkningar, som att t.ex. tolka bildspråk och då använda fiktiva lässtrategier.

Undervisning om icke-västerländsk litteratur är ett område som är relativt outforskat. Statens kulturråd har undersökt världslitteraturens ställning i gymnasieskolan med syfte att se bland annat hur världslitteraturen används i undervisningen kopplat till svenskämnet (2004). Resultaten visar dels att efterfrågan på världslitteratur för undervisning är svag bland lärare och dels att det finns ett uttryckt behov av ökad kunskap kring området. Samma resultat har påvisats av andra undersökningar (Bayard (2011), Stark & Andersson (2006) och Högström & Rivera (2009)). Att svenskämnet i vårt mångkulturella, globaliserade samhälle bör ge elever tillfälle att möta andra kulturers litterära uttryck och konstruerade världar är i grunden en fråga om rättvisa och att ta hela världen på allvar. Det finns alltså ett vidare värde i att lyfta upp undervisning av världslitteratur i skolsammanhang och därmed även ett behov att närmare undersöka vilka strategier och verktyg eleverna behöver för att läsa världslitteratur på olika nivåer.

Gemensamt har FoU-gruppen under läsåret 12/13 med utgångspunkt i en intervjustudie designat, genomfört, dokumenterat och därefter analyserat och utvärderat en lektionssekvens där vi använt oss av teorier kring lässtrategier. Några centrala frågor vi har arbetat med är hur eleverna, med knappa eller inga kunskaper om verkets kulturella kontext eller miljö, berättartraditioner eller bildspråk, kan förstå verket.

Utifrån föregående lärsårs projekt har lärargruppen identifierat följande frågeställningar inför pågående läsår:

- Vad behöver eleverna för att kunna utveckla sina litterära strategier för att kunna läsa icke-västerländsk litteratur samt reflektera kring dessa strategier.
 - Hur kan man designa lektionssekvenser utifrån progressionen mellan kurserna i svenska när innehållet i undervisningen är icke-västerländsk litteratur.
- Ovanstående frågeställningar kommer att användas för att utforma nya lektionssekvenser inom ramen för vårt pågående FoU-projekt läsåret HT13/VT14.

"